

QUICO VILARÓ

«Els meus personatges tenen la força especial dels tristos»

Quico Vilaró (Barcelona, 1962), docent i gestor cultural, fins fa poc secretari general de Cultura de la Generalitat de Catalunya, debuta com a novel·lista amb 'Objectes perduts', una obra transgènere agitada i llegidora que ha trobat el seu cau en la col·lecció "Lo marraco negre" de Pagès Editors, dirigida per Sebastià Bennasar. Una oda als perdedors amb costures de 'thriller'.

Per Xavier Aliaga / @xavialiaga

Com arriba un debut literari tardà com aquest a una col·lecció de gènere negre com la que dirigeix Sebastià Bennasar?

—És l'atzar. La vaig acabar fa un parell d'anys i la vaig enviar a un grapat d'editorials. Devia ser octubre o novembre del 2018. Llavors, em van nomenar secretari general de Cultura. Clar, me'n vaig oblidar, perquè estava abduït per la feina, una bogeria. Cap a la primavera, però, em van trucar de Pagès per posar-me en contacte amb el director de la col·lecció de novel·la negra. Ostres, novel·la negra? No visualitzava *Objectes perduts* com a novel·la negra, tot i que hi ha intriga, però Sebastià Bennasar em va convèncer. Em sento còmode en la col·lecció, però en algunes coses se'n surt, em costaria dir que és una novel·la de gènere.

—En realitat, gràcies a figures com Bennasar, el gènere ha eixamplat una mica la seua mirada.

—Sí, el fet que puguis agafar elements d'humor, socials, trets procedents de la novel·la psicològica, històries d'amor... I barrejar-ho tot. És cert també que la història central és una trama policíaca. Això m'ajudava quan vaig començar a treballar-hi, em va aportar velocitat i portar la novel·la cap a llocs que en altres gènere no hauria pogut arribar-hi. Però són els personatges els que marquen el color de la novel·la, que de vegades és negra, de vegades rosa o fins i tot groga, per dir-ho així.

—*Objectes perduts* està carregada d'humor i carnalitat, amb punts d'incorrecció política. Sembla feta per un escriptor meridional.

—[Riures] Home, recordo que de jove llegia com un boig Ferran Torrent. M'ho vaig llegir tot i m'encantava. I aquesta carnalitat que tenia la trobava fantàstica, me la demanava el cos a l'hora de fer *Objectes perduts*. L'humor també em ve natural. Té diversos registres, però, en general, és un humor que té un punt trist. Algú en va dir chaplinià, i no em va semblar malament. Chaplin m'agradava molt. I de nen tenia penjat en l'habitació el pòster de *The kid*, una pel·lícula que per cert fa cent anys, que em va fer riure i plorar d'una manera brutal. Després hi ha un humor més surrealista, més popular, una mica de *Mortadelo y Filemón*...

—Com ara amb el personatge xinès, que sembla estret d'un còmic.

—Ell i altres, però en aquest cas he tret allò dels *Cotxes Esbojarrats*, que convertien un patinet en un coet espacial o el que fos. Els que hem nascut als anys 60 és el que teníem per llegir i el que ens feia gaudir. Hi ha un surrealisme popular en l'obra que pot remetre també a Jaume Sisa.

—La novel·la arrenca amb la caiguda en desgràcia de Mateu, el protagonista, director d'una agència de promoció exterior de Barcelona. L'Administració, és un mal lloc per als idealistes?

A l'esquerra, Quico Vilaró, en una imatge recent. A sota, la coberta de la novel·la, publicada per Pagès Editors.

—[Riu] Home, et deixa algun foradet, però realment has de ser una mica pragmàtic. Has de mantenir el tipus i no t'has de deixar influir pels merdes i les màfies, perquè això va en contra teu, en contra de la teva honestedat i professionalitat. Conjuguar Administració i idealisme és difícil.

—Ho deia perquè, com a lector, la part política em sembla una mica desaproveitada.

—Sí, no vaig voler que fos el tema central, potser perquè vivia massa a prop la política encara. Però també és cert que em cridaven més l'atenció uns altres personatges, gent que està al nostre voltant però que sembla que no veiem. Això m'interessava més. La resta? Potser més endavant.

—La novel·la, de fet, és un homenatge als perdadors, no sé si per afany de reivindicar-los o perquè donaven joc literari.

—No, era una reivindicació. Volia dedicar la novel·la a uns personatges —gent que fins i tot he vist i conegut— que demanaven que els donés un món i que els donés una vida. Gent que no tindran accés a la novel·la i que no la llegiran mai, perquè vivim en un món que encara és molt desigual. Al nostre país la desigualtat és molt palpable, molt crua. Els punts de partida de la gent són molt diferents. Em vaig adonar en una de les moltes relectures de la novel·la, per això la cita d'Scott Fitzgerald, del començament d'*El gran Gatsby*, que ve a dir: no jutgis a ningú perquè els demés no han tingut els avantatges que tu has tingut. Per motius de gènere, d'origen, de color, de llengua, la gent no

parteix del mateix punt. Persones amb vides tristes, difícils, amb un sostre de vidre que els fa partir de molt avall. Aquesta dedicatòria és molt conscient. Una realitat que no és la dels realistes del XIX però és dura també. Quan vaig a les escombraries, pràcticament hi ha una persona cada dia amb un carretó, recollint coses. Gent diferent, de vegades jove i forta, de vegades gran. Persones que ho passen malament. Aquesta realitat és el punt de partida. Després la filtro, li dono la meua visió, el punt d'humor... Als meus personatges els faig viure una mena d'alliberament personal molt potent.

—Hi ha moltes trames, costa preguntar sobre *Objectes perduts* sense revelar claus argumentals. Com podríem explicar-ho?

—Crec que és important ressaltar que els personatges són els que manen. Jo he muntat una trama, però hi ha personatges molt diferents que expliquen la seva problemàtica, des d'una noia que és víctima d'una màfia que l'explota, des d'un rodamón que viu de les escombraries i de fer trucs de màgia, fins a un noi amb síndrome de down que acaba sent el més espavilat, a una iaia que viu sola i abandonada. La gràcia d'*Objectes perduts* és unir les seves històries amb una trama policíaca, tot i que a diferència d'unes altres novel·les negres, no hi ha un policia que sap què s'ha de fer. Però tenen la força especial dels tristos, que els fa unir-se i superar situacions en què ningú hauria donat un duro per ells. Aquest és l'ingredient especial. ●